

Sygn. akt I CSK 1705/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa L. R. L.

przeciwko B. E. K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 lutego 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 25 sierpnia 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 25 sierpnia 2021 r., zaskarżając ten wyrok w części, w jakiej Sąd ten zmienił wyrok Sądu Okręgowego z 27 listopada 2020 r. i oddalił powództwo, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż zaskarżone orzeczenie narusza art. 5 k.c. na skutek uznania, że udzieleniu ochrony prawnej ze skargi pauliańskiej sprzeciwiają się powszechnie obowiązujące zasady moralne, pomimo ustalenia, że pozwana wystąpiła przeciwko zasadom współżycia społecznego biorąc udział w dokonaniu czynności o charakterze fraudacyjnym z pokrzywdzeniem powoda, oraz art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie

podmiotowych granic powództwa oraz dokonanie w tym zakresie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący nie wykazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jure, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01 i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Po pierwsze, nie może być skuteczny zabieg, którym posłużył się powód odwołując się we wniosku o przyjęcie skargi do sformułowanych w ramach podstaw kasacyjnych zarzutów naruszenia art. 5 k.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. Są to przecież dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08). Po drugie, Sąd Najwyższy prezentuje konsekwentnie pogląd, że zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych

sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 listopada 1994 r., II CRN 127/94; z 2 października 2015 r., II CSK 757/14). W konsekwencji stosowanie klauzuli generalnej z art. 5 k.c. pozostaje domeną sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, mógłby zakwestionować oceny tych sądów, gdyby były rażąco błędne i krzywdzące. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie przedstawił jednak argumentów, które uzasadniałyby ocenę, że Sąd Apelacyjny, stosując art. 5 k.c. dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi. Nie budzi wątpliwości, że zastosowanie art. 5 k.c. w odniesieniu do skargi pauliańskiej (art. 527 k.c.) nie jest wykluczone, a zatem spór sprowadza się jedynie do tego, czy w stanie faktycznym sprawy istniały przesłanki do oddalenia powództwa na tej podstawie. Po trzecie, zasadnicza część argumentacji skarżącego zawarta we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zdaje się zmierzać do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów oraz poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych. Dotyczy bowiem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Tymczasem zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

